

4. Delegati ministrstva so pošiljali Komisiji za upravo narodne imovine dopise o pripravi za izvedbo zaplembe sovražne lastnine.

5. Delegati ministrstva so morali sestaviti komisijske zapisnike o pregledu premičnin in nepremičnin.

6. Delegati ministrstva so pošiljali tudi podatke o višini in stanju kapitala v posameznem podjetju pred zaplembo in o nastalih spremembah med vojno.

7. Delegati so pošiljali ministrstvu podatke na okrožnico št. 1-1610/45 z dne 30. julija 1945.

8. V posamezni mapi je tudi dokazno gradivo proti lastniku podjetja.

9. Ministrstvo in njegovi delegati so preverjali, ali so bile zaplembe izvršene in opozarjali okrajne zaplembne komisije, da zaplembo čimprej izvršijo.

10. V gradivu so vpisi podjetij v trgovski register in novonastale spremembe.

11. Podatki o ukinitvi podjetja oz. priključitvi k drugemu podjetju.

12. Podatki o postavitvi in zamenjavi delegatov.

NACIONALIZACIJE

1. Prepisi odločb o nacionalizaciji podjetij po zakonu o nacionalizaciji zasebnih gospodarskih podjetij z dne 5. decembra 1946 (U.I. 612/46, št. 98/677).

2. Zapisniki o izvedbi nacionalizacije.

3. Poročila o pregledu tovarnj.

4. Delegati so zbirali podatke za ocenitev nacionaliziranih podjetij.

5. Pritožbe lastnikov zaradi izvedbe nacionalizacije.

6. Pritožbe Kontrolni komisiji pri Predsedstvu vlade LRS (predsednica V. Tomšič).

7. Spisi o odškodnini, ki naj bi jo dobili lastniki nacionalizirane lastnine.

8. Prošnje za izplačilo akontacije lastnikov nacionaliziranih podjetij.

9. Prošnje za dodelitev rente oz. akontacije.

10. Po ukazu o določitvi gospodarskih podjetij republiškega pomena z dne 12. septembra 1946, št. 60/222 je naredilo ministrstvo seznam podjetij republiškega pomena.

VIRI

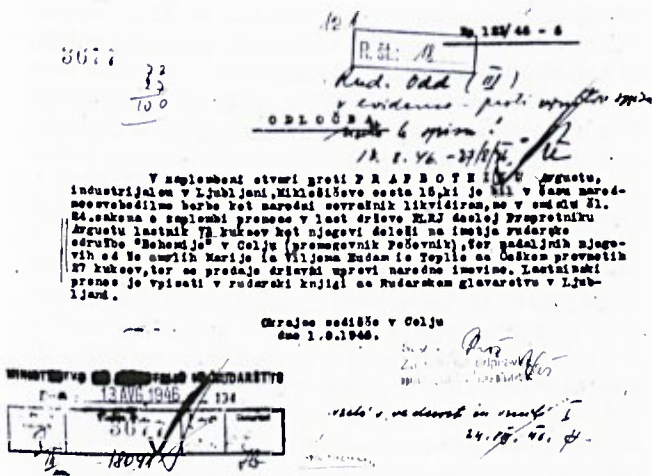
Arhivsko gradivo fonda Ministrstva za industrijo in rudarstvo LRS št. 226, Arhiv Republike Slovenije.

ZUSSAMMENFASSUNG

Das Archivgut betreffend der Beschlagnahmen und Nationalisierungen im Bestand des Ministeriums für Industrie und Bergwesen der Volksrepublik Slowenien

Vesna Gotovina

Im Beitrag werden die Grundangaben über die Gründung, Organisation und Tätigkeitsbereiche, die vom Ministerium für Industrie und Bergwesen der Volksrepublik Slowenien erledigt wurden, angegeben. Es werden auch die Arten des Beschlagnahmen und Nationalisierungen betreffenden Schriftgutes aufgeführt. So kann man im Zusammenhang mit Beschlagnahmen die Entschlussabschriften, Urteile und Beschlagnahmenerlässe, Kommissionsprotokolle hinsichtlich der Übersicht des beweglichen und unbeweglichen Gutes, Berichte über die Eigentümer bekommen. Hinsichtlich der Nationalisierungen sind im Archivgut zu bekommen: die Entschlussabschriften betreffs der Unternehmensnationalisierung, die Protokolle über die Unternehmenübernahme, die Berichte über die Fabrikenübersichte, die Beschwerden der Eigentümer bei der Übersichtskommission beim Präsidium der Regierung der Volksrepublik Slowenien wegen der Durchführung der Nationalisierung, die Akten im Zusammenhang mit der Entschädigung, die der Eigentümer bekommen sollte, die Ansuchen für Entschädigungs- oder Rentenauszahlung.

Gradivo Republiške komisije za vprašanja razlastitve pri Ministrstvu za finance LRS

Alenka Kacičnik-Gabrič

Med gradivom Ministrstva za finance sem pri popisovanju naletela na gradivo Komisije za vprašanja razlastitve, ki je delovala v okviru ministrstva. Gradivo, ki je v teh fasciklih, se nanaša na Te-

meljni zakon o razlastitvi z dne 1. aprila 1947. Objavljen je bil v Uradnem listu FLRJ, št. 28-209/47. Predstavljal je zakonsko osnovo za delovanje Komisije za vprašanja razlastitve, ki je bila

številke. Pri večini manjkajočih spisov je sicer označeno, kam so jih nato odložili in na katero številko se navezujejo, vendar številke ne tečejo tekoče. Pri sedanjem trendu iskanja dokumentov o razlastitvi to predstavlja posebno oviro, zato sem se pri nadaljnji obdelavi gradiva odločila za nov popis z računalnikom, ki mi bo omogočil še razne vrste indeksov, iskalec dokumentov pa bistveno pomagal, da bodo dokumente našli v čim krajšem času.

OPOMBE:

1. Ministrstvo za finance LRS, Republiška komisija za vprašanja razlastitve, Okrožnica republiške komisije za vprašanja razlastitve pri Ministrstvu za finance LRS, 244-114/5-1950. — 2. Vlada Ljudske republike Slovenije, predsedstvo, Navodilo vsem oblastnim in okrajnim ljudskim odborom, ljudskim odborom mest Ljubljane, Maribora, Celja, S-pov. 69/2-49. — 3. Ministrstvo za finance LRS, Republiška komisija za vprašanja razlastitve, fasc. 3, 114/5, Navodila Zvezne komisije za vprašanja razlastitve pri Ministrstvu za finance FLRJ. — 4. Mi-

nistrstvo za finance LRS, Republiška komisija za vprašanja razlastitve, fasc. 3, 128/2-1951, Okrožnica (prepis).

ZUSAMMENFASSUNG

Das Schriftgut der Republikkommission für Enteignungsfragen beim Finanzministerium *Alenka Kačičnik-Gabrieč*

Die Republikkommission für Enteignungsfragen beim Finanzministerium der Volksrepublik Slowenien wurde mit der Absicht gegründet, die Evidenzen zu führen und in großem Maße auch darum, die Entscheidungen betreffs der sich auf die Grundenteignungen beziehenden Schlüsselangelegenheiten zu treffen. Die Enteignungen waren die einzige sich auf die Abnahmen beziehende Kategorie, die für die Enteigneten schon im voraus Entschädigungen in verschiedenen Formen (in einem anderen Grundstück, im Geld oder in Staatschuldscheinen) vorgesehen haben. Das Schriftgut der Kommission wird im Archiv der Republik Slowenien im Bestend des Finanzministeriums aufbewahrt. Es umfaßt neun Faszikel.

Ministrstvo za kmetijstvo LRS, Oddelek za agrarno reformo, 1945-1951

Žarko Štrumbil

Ob sprejetju zakona o agrarni reformi in kolonizaciji¹ se je upoštevalo:

1.) da je bilo v rokah malih kmetov, ki jih je bilo 3/4 (z do 10 ha zemlje), samo 29% zemlje oziroma 1/4;

2.) da je imela veleposestniška skupina v lasti 1/5 vse zemlje s po tudi preko 50 ha zemlje;

3.) skupina, ki je imela med 20 do 50 ha, je štela 7% vseh kmečkih in nekmečkih lastnikov, tako v hribovitem, goratem kot ravninskem predelu, le-ti pa so imeli v svojih rokah 45% vse zemlje;

4.) skupina, ki je imela v lasti med 10 do 20 ha, jo je bilo 16% in je imela v lasti 1/4 vse zemlje;

5.) najštevilnejša skupina, ki je imela v lasti 2 do 10 ha, je štela 43% ali skoraj polovico vseh kmetov, v lasti pa je imela le 1/4 vse zemlje in

6.) skupina, ki je štela 1/3 vseh kmečkih posestnikov in so imeli do 2 ha zemlje, je imela v lasti samo 3,5% vse zemlje, to so bili tako imenovani bajtarji in prav tem so dodeljevali zemljišča v izkoriščanje.

Zakon o agrarni reformi in kolonizaciji je na nek način tudi ščitil delavce in male kmečke obrtnike – rokodelce, saj jim je dovoljeval, da obdržijo v lasti toliko zemlje kot kmetje. Zakon je ščitil tudi kmečke izseljence, ki so pred vojno odšli v tujino, ker se na lastni zemlji niso mogli preživeti in jih je zakon štel za kmete.

Zakon o agrarni reformi in kolonizaciji je urejal naslednja področja:

1. V splošnih določilih (3. člen) je zakon določal, da je za razlastitev merodajno zemljiškoknjižno in katastrsko stanje na dan 10. julija 1945, razen pri dedovanju po smrti lastnika, kjer je bilo določeno, da vsi dediči skupaj obdržijo toliko, kolikor bi obdržal umrli lastnik, presežek pa preide v zemljiški sklad. Zakon (4. člen) je oškodoval zakonske pare na način, da je vedno, razen, ko je šlo za sodno ločitev, pojmoval zemljiško posest kot eno zemljiško posest, v primeru, ko pa je imel eden zakoncev kot glavni vir dohodka družine nekaj drugega, se je posestvo štelo za nekmečko. Za poklic mlado-

Lastniki	površina	število posestev	v %	skupna površina	v %
bajtarji	do 2 ha	51.137	33 %	43.437 ha	3,5 %
mali kmetje	2 do 10 ha	66.487	43,1 %	333.513 ha	26 %
srednji kmetje	10 do 20 ha	24.470	15,8 %	344.021 ha	26,9 %
veliki kmetje	20 do 50 ha	10.785	7 %	306.579 ha	24 %
veleposestniki	nad 50 ha	1.749	1,1 %	251.086 ha	19,6 %
vsi lastniki		154.628		1.278.636 ha	